

พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษาnonระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
ในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดปทุมธานี

Leadership Behaviors of District Administrator of the District Nonformal and Informal
Education Center in Prathum Thani Province

นฤเทพ เจริญเรืองและสุวัฒน์ เงินน้ำ

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษาnonระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดปทุมธานี (2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษาnonระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนก ตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน เลือกสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่างครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 163 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า (1) พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษาnonระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดปทุมธานี ในภาพโดยรวมและรายตัวชี้วัด อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การโน้มน้าวจิตใจ การประสานงาน การให้ความช่วยเหลือ การเข้าสังคมได้ดี การให้การยอมรับนับถือ การรู้จักปรับปรุงแก้ไข และการมีความคิดริเริ่ม (2) เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้บริหารศูนย์การศึกษาnonระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายตัวชี้วัด ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: พฤติกรรมผู้นำ, ผู้บริหาร, ศูนย์การศึกษาnonระบบ, การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

Abstract

The objectives of this survey were: (1) to study the leadership qualities of district administrators in formal and informal education in the Pathum Thani Education Centre. (2) to compare these qualities, classifying them according to the gender, status and work experience of the respondents. The sample group was classified according to Krejcie and Morgan's table. The sample consisted of 163 teachers and educational staff at the Centre. A five-star rating scale questionnaire was used. Statistical methods employed were frequency percentage, mean standard deviation and t-test. The results were as follows: (1) The leadership qualities of the district administrators were of a high level in every respect. They were effective speakers, good co-ordinators, good helpers, improvers and initiators

with strong social qualities. (2) There were no significant statistical differences between the leadership qualities of those in formal and in informal education.

Keywords: leadership behaviors, district non-formal, education informal, education center, administrators.

ความนำ

การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2551 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในเรื่องการศึกษานอกระบบซึ่ง หมายถึงการจัดการกิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการ และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบหลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลา ที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน มีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐาน เพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษาเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้ โดยมีสถานศึกษาเป็นผู้จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้มีความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง การจัดการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษานอกระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” และยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ (สำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553) ปัจจัยสำคัญที่สุดในการบริหารงานต่าง ๆ คือ ผู้นำหน่วยงานใดมีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถหลายด้าน หน่วยงานนั้นย่อมประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญในการบริหารจัดการเพื่อนำสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่แสดงคุณภาพการศึกษาที่แท้จริงของชาติให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้จะต้องปรับบทบาทที่จะปฏิบัติในการบริหารให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันในยุคปฏิรูปเช่นนี้ บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารสถานศึกษานั้น

เมื่อพิจารณาจากภารกิจตามตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษา ปัจจุบัน พบว่า บทบาททางด้านวิชาการ และ บทบาทด้านกิจการนักเรียนเป็นบทบาทที่สำคัญ ส่วน บทบาทด้านอื่น เช่น บทบาทด้านบริหารงานบุคคล การบริหาร งานธุรการ การบริหารงาน โรงเรียนกับชุมชน เป็นบทบาทรองลงไป (ชารี มณีศรี, 2542) ภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงาน เป็นจุดดวงประทีปขององค์การ เป็นจตุรรมแห่งพลังของสมาชิกในองค์การที่มีผลสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นๆเป็นอย่างดี (สุทิน ภูเจริญ, 2528, หน้า 4) ได้กล่าวถึงผู้ที่มีหน้าที่ตีความหมายของแผนต่าง ๆ จากนโยบายให้เป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงคือผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารสูงสุดที่จะต้องชี้แนะตัดสินใจแก้ไขปัญหา อำนาจการควบคุม บำรุงขวัญและกำลังใจให้กับครู ผู้ร่วมงาน ดังนั้น ความรู้ความสามารถทัศนคติ ประสิทธิภาพเกี่ยวกับงาน ตลอดจนมีมนุษยสัมพันธ์ในทางที่ดี ในการปกครองคนนำคนของผู้บริหารซึ่งเป็นบุคลิกภาพแสดงความสามารถที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุด ซึ่งจะนำเอานโยบายและโครงการต่าง ๆ ไปปฏิบัติ ถ้าการดำเนินงานตามโครงการเป็นไปด้วยดี ย่อมเป็นผลดีต่อคณะครู และผู้ร่วมงานตลอดจนผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการบริหารงาน พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องอยู่เป็นอันมาก ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมทางการบริหารถูกต้องเหมาะสมตามหลักทฤษฎีการบริหารแล้ว การบริหารย่อมได้รับความร่วมมือจากคณะครูทุกคน โดยได้ทั้งงานและน้ำใจ

การบริหารงานก็จะประสบความสำเร็จ แต่ถ้าพฤติกรรมทางการบริหารขัดแย้งกับคณะครู ย่อมจะเกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนขึ้นได้

ผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จในการบริหารจะต้องมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม ผู้บริหารที่ขาดภาวะผู้นำจะทำให้มีผู้แทรกซ้อนขึ้นในสถานศึกษา เกิดความยุ่งยากในการบริหารงานและล้มเหลวในที่สุด ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะพยายามหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ และจะสร้างศรัทธาบารมีโน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายด้วยความเต็มใจ และเต็มความสามารถ ซึ่งผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำค่อนข้างน้อย จึงบริหารไม่สอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์เท่าที่ควร ทำให้เกิดผลเสียต่อการบริหาร ผู้บริหารเป็นตัวแปรสำคัญที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดคุณภาพขึ้นได้ภายใต้กาลเวลา หรือระบบการบริหารขององค์กรนั้น ๆ ความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา ความสำเร็จของครูและนักเรียน นอกจากจะขึ้นอยู่กับผลงานของทุกฝ่ายแล้วยังขึ้นอยู่กับผู้บริหารและผู้บริหารนั้นต้องเป็นผู้แสดงพฤติกรรมที่ทำให้ครูและบุคลากรทุกคนปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ สอดคล้องตามแนวคิดของกริฟฟิธส์ (Griffiths, 1956 อ้างถึงใน พรทิพย์ พัควศรี, 2543)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในสังกัด สำนักงาน กศน. จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในสังกัด สำนักงาน กศน. จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

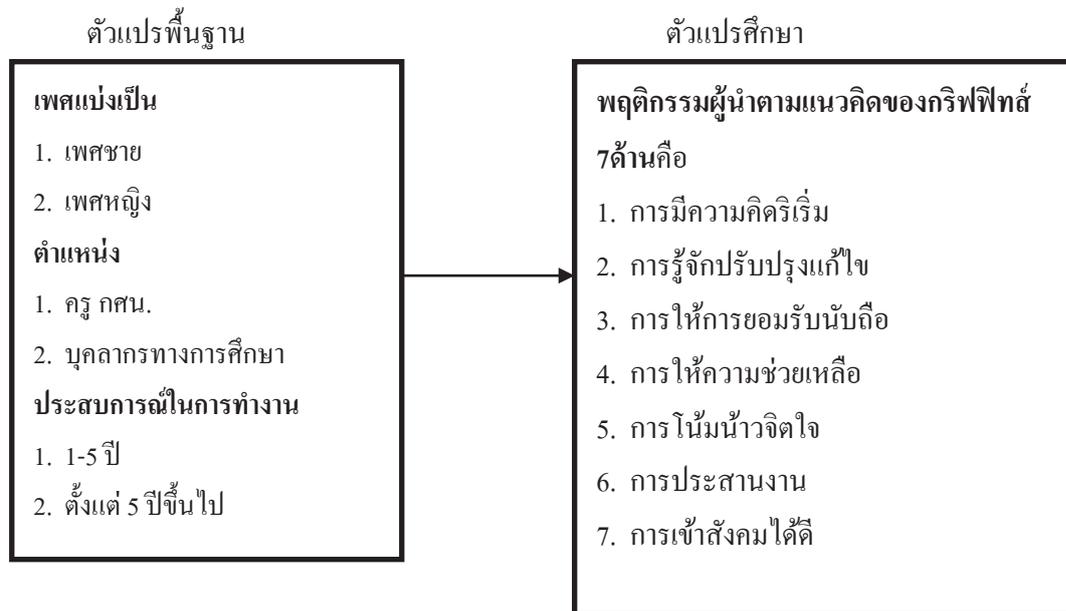
สมมติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในสังกัด กศน.จังหวัดปทุมธานี มีความแตกต่างกัน
2. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในสังกัด กศน.จังหวัดปทุมธานี ที่ผู้ตอบสถานภาพต่างกัน มีความแตกต่างกันตามเพศ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กริฟฟิธส์ (Griffiths, 1956 อ้างถึงใน พรทิพย์ พัควศรี, 2543) ได้ให้แนวคิดว่า ผู้บริหารโรงเรียนควร ใช้พฤติกรรมผู้นำในด้านต่าง ๆ มาบริหารโรงเรียน คือ ความสามารถในการประสานงานได้ดี มีความคิดริเริ่ม รู้จักปรับปรุงแก้ไขให้การช่วยเหลือผู้ร่วมงาน สามารถโน้มน้าวจิตใจ ให้การยอมรับนับถือ และสามารถเข้าสังคมได้ดี หากผู้บริหารสามารถใช้พฤติกรรมดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ก็เป็นที่เชื่อได้ว่า การบริหารงานโรงเรียน ประถมศึกษาจะต้องบรรลุวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาว่ามีพฤติกรรมความเป็นผู้นำอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและเป็นแนวทางในการคัดสรรผู้ที่ จะดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยได้แก่ ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 172 คน ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจำนวน 7 อำเภอสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู กศน. และบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จำนวน 7 อำเภอ สังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดปทุมธานีจำนวน 163 คน โดยมีวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1. รวบรวมประชากร ซึ่งเป็นครู กศน. และบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในสังกัด สำนักงาน กศน.

จังหวัดปทุมธานี จำนวน 172 คน

2. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน แล้วสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่างครู กศน. และบุคลากรจำนวน 163 คน

3. เทียบสัดส่วนเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ซึ่งได้ครู กศน. จำนวน 134 คน และบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 29 คน รวม 163 คน

4. เทียบสัดส่วนเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการใช้แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ศูนย์การนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

ตามอัยศาสตร์อำเภอ เกี่ยวกับศึกษาพฤติกรรมผู้นำของ
ผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัยศาสตร์อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.
จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากร
ทางการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ความคิดเห็น มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ
(checklist) ได้แก่ เพศตำแหน่ง และประสบการณ์ในการ
ทำงาน มีลักษณะเป็นตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ
พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัยศาสตร์ ในสังกัดจังหวัด
ปทุมธานี ตามแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของ
กริฟฟิธส์ (Griffiths, 1956, p. 243 อ้างถึงใน พรทิพย์
พัทศรี, 2543) จำนวน 7 ด้าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้
ผู้ตอบแบบสอบถามนำเสนอแนวทางเพิ่มเติมในด้าน
พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัยศาสตร์ สังกัดจังหวัดปทุมธานี

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการนำ
แบบสอบถามไปทดลองใช้ (tryout) กับครู และบุคลากร
ทางการศึกษา ในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัด
นครนายก จำนวน 30 คนและนำมาหาค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
ของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากสำนักงาน
โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ไปยัง
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัยศาสตร์อำเภอ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวม
ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู กศน. และบุคลากร
ทางการศึกษา สังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดปทุมธานี

2. ประสานงานขอความอนุเคราะห์จาก
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัยศาสตร์อำเภอ ทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอ
ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

3. นำแบบสอบถามไปแจกสถานศึกษาที่เป็น
กลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์
ข้อมูลทางสถิติ โดยกำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test for
Independent Samples

ผลการวิจัย

พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัยศาสตร์อำเภอในสังกัด
สำนักงาน กศน. จังหวัดปทุมธานี พบว่า ในภาพโดย
รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
พฤติกรรมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ด้านการ
ประสานงาน ด้านการให้ความช่วยเหลือ ด้านการเข้า
สังคม ได้ดี ด้านการให้การยอมรับนับถือ ด้านการรู้จัก
ปรับปรุงแก้ไข และด้านการมีความคิดริเริ่ม ตามลำดับ

1. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของ
ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัยศาสตร์อำเภอในสังกัด สำนักงาน กศน. จังหวัด
ปทุมธานี จำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม
มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัยศาสตร์อำเภอ โดยรวมไม่
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่
สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของ
ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัยศาสตร์อำเภอในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดปทุมธานี

จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในสังกัด สำนักงาน กศน. จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดปทุมธานีผลการศึกษาพบว่าในภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารราชการ อีกทั้งได้ผ่านการฝึกอบรมการเป็นผู้นำ ทำให้ผู้บริหารเข้าใจพฤติกรรมผู้นำมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ยูรี บูรณ โกศล (2544) ได้ทำการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 12 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วสันต์ ช่างนาค (2544) ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ สกาวรัตน์ คู่สุข (2547) ที่ศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตาม

ความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่าพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในสังกัด สำนักงาน กศน. จังหวัดปทุมธานี จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ผลการศึกษา พบว่า ไม่ว่าจะเป็นการจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะ ในปัจจุบันผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ มีศักยภาพในการปฏิบัติงานสูง ใช้หลักการและทฤษฎีการบริหารที่ไม่ต่างกันมากนัก ส่วนใหญ่แล้วผู้บริหารจะมีการศึกษาสูง ยอมรับแนวคิดหรือมีวิธีการทำงานแบบใหม่เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานและทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รู้จักวิธีการปฏิบัติงานของตนให้สอดคล้องกับความต้องการของเพื่อนร่วมงานและท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี มีความมุ่งมั่นพฤติกรรมที่เหมาะสมกับความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง สร้างความเชื่อมั่นยอมรับและไว้วางใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงาน การประพฤติปฏิบัติตนของผู้บริหาร การอุทิศเวลา เสียสละ มีจิตสาธารณะและความศรัทธาผู้บริหารวามารถเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ เป็นผู้ที่มีการครองตน ครองคน และครองงาน สามารถดำเนินภารกิจในการบริหารงานในสถานศึกษาโดยใช้ภาวะผู้นำในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมตรงใจผู้ร่วมงานใช้แบบสอบถามประเมินพฤติกรรมความเป็นผู้นำของอาจารย์ใหญ่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน ซึ่งประกอบไปด้วยศึกษานิเทศก์ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ละหัวหน้าแผนก ซึ่งสรุปผลได้ว่า อาจารย์ใหญ่เห็นพ้องกันกับพฤติกรรม

ความเป็นผู้นำของตน และศึกษามีแนวโน้มที่จะเห็นพ้องกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำของอาจารย์ใหญ่ สอดคล้องกับ สกาวรัตน์ คู่สุข (2547) ได้การวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำ ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาเขตเดียวกันผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

1. การให้การช่วยเหลือ ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ควรติดตามการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของทั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น อยู่ตลอดเวลา เพื่อแนวทางการดำเนินงานในสถานศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ทำตนเป็นแบบอย่างในการแสวงหาความรู้ มีความรู้ในทุก ๆ ด้าน ศึกษาหาความรู้ และนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ หาทางแก้ไขเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา ให้คำแนะนำ ชี้แจงกับผู้ร่วมงาน ได้ทุกเวลา ทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว ดูแลทุกข์สุขของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง เพื่อให้ครูและบุคลากร

ทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้ร่วมงานให้เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ผู้บริหารต้องทำงานเชิงรุก โดยติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ

2. ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ควรคงพฤติกรรมที่ดี ๆ ไว้และควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรม การบริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเข้าฝึกอบรมหรือศึกษาหาความรู้ในสถาบันต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความพึงพอใจของครู และบุคลากรต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดปทุมธานี

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา กศน.อำเภอ ว่ามีความสัมพันธ์กัน ในทิศทางใด เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแบบการบริหารงานให้มีความเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- ชารี มณีศรี. (2542). *การนิเทศการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ศิลป์บรรณาการ.
- พรทิพย์ พัวศรี. (2543). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1-3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนในอำเภอวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- ยูรี บูรณโกศล. (2544). *พฤติกรรมการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สกวรัตน์ สูสุข. (2547). *การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.*
- สุทิน ภูเจริญ. (2528). *พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตการศึกษาเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- วสันต์ ช่างนาค. (2544). *พฤติกรรมของผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขลุงจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2553). *หลักการและแนวคิดประกอบการดำเนินงานกศน.* กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น. เอ. รัตนเทรคดิ่ง.

References

- Buranakosol, Y. (2001). *Management behavior of schools under the Primary Education Office Region 12 Education.* Master's Thesis in Education, Burapa University. (in Thai)
- Changnak, V. (1985). *Behavior of the leadership of school administrators under the Primary Education Office Khlung Chanthaburi.* Master's Thesis in Education, Burapa University. (in Thai)
- Office of the Non-Formal and Informal Education. (2010). *The principles and concepts of the formal education process.* Bangkok: N. A. Ratana Trading. (in Thai)
- Maneesri, C. (1999). *Educational supervision* (4th ed.). Bangkok: Sinbannakarn. (in Thai)
- Pujaroen, S. (2001). *Leadership of behavior school administrators under the Primary Education office Khlung Chanthaburi.* Master's Thesis in Education, Srinakarinviroj University. (in Thai)
- Puaesri, P. (2000). *Leadership of school administrators Level 1-3 according to the opinions of teachers inWangthong school district educational service area office 1 Phitsanulok region.* Independent Study Master's Thesis in Education, Naresuan University. (in Thai)
- Susuk, S. (2004). *The study of the leadership behavior of schools administrators in the Basic EducationArea, Chonburi.* Master thesis in Education, Rajanakarin University. (in Thai)

